

УДК 796-048.42:373/378:7.013.77045
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.82.10>

С. О. Онищук

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри методики викладання і змісту освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

С. І. Шеремет

старший викладач кафедри методики викладання і змісту освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У даній статті розкрито методологічні, теоретичні та методичні орієнтири дослідження проблеми організація спортивно-масової роботи в закладах освіти як психолого-педагогічна проблема. Розглянемо, які нормативно-законодавчі акти регламентують підготовку майбутніх фахівців фізичної культури, виховання і спорту в нашій країні. Аналіз нормативних актів дозволить визначити правильні термінологічні межі основного поняття дослідження «спортивно-масова робота» і є підставою до розуміння процесів, що відбуваються у фізкультурній освіті сьогодення, сформулювати висновки, очікувані за всіма напрямками дослідження. Розглянемо низку соціальних функцій, що виконує спортивна діяльність. У різних країнах Європейського Союзу організація фізичної культури та виховання молоді керується різними підходами. Так, наприклад, у Польщі, Фінляндії, Нідерландах, Англії, Сполучених Штатах Америки тощо. З набуттям Україною Незалежності система підготовки фахівців з фізичної культури, виховання і спорту зазнавала значних трансформаційних змін. Формуванню в майбутніх учителів фізичної культури вмінь проведення позакласної та позашкільної фізкультурно-оздоровлювальної і спортивно-масової роботи з учнями під час педагогічної практики присвячені праці А. Масюка, І. Сіропегіної, Б. Сироткіної, Ю. Янсона. Напрямок обраного дослідження визначається низкою суперечностей між: вимогами суспільства до професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури і невідповідністю означеним вимогам традиційної системи їхньої фахової (фізкультурної, спортивної) і загальнопедагогічної підготовки в закладах вищої освіти; нагальною потребою сучасного суспільства в педагогах, у яких сформована готовність до здійснення професійних функцій з урахуванням потенціалу сучасних здоров'язберезувальних технологій спортивної спрямованості та недостатнім рівнем її сформованості у випускників закладів вищої освіти педагогічного профілю; об'єктивною потребою якісної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-масової роботи і відсутністю комплексу педагогічних умов, що її забезпечують.

Ключові слова: спортивно-масова робота, організація, освіта, психолого-педагогічна проблема, теоретичний аспект.

Постановка проблеми. Професійно-педагогічна діяльність учителя фізичної культури є соціально-формуальною, креативно-творчою, планувально-конструктивною, організаторською, діагностувальною, а головне – принципово важливою для відтворення суспільного потенціалу, адже вона забезпечує освітньо-розвивальний вплив не лише розумового, а й фізичного характеру. В зв'язку з цим його соціально-педагогічні функції (вихователя, організатора, дослідника) постійно розширюються й ускладнюються. Поступово, палітра функцій учителя фізичної культури доповнюється здатністю координувати різні види здоров'язберезувальної діяльності учнів як в освітньому середовищі загальноосвітнього закладу, так і поза його межами. Одним із провідних засобів реалізації цієї функції є спортивно-масова робота фізкультурно-оздоровлювального спрямування.

Своєрідність організації спортивно-масової роботи в загальноосвітній школі регламентується в Україні низкою законодавчих актів.

Розглянемо, які нормативно-законодавчі акти регламентують підготовку майбутніх фахівців фізичної культури, виховання і спорту в нашій країні.

З-поміж них провідними є: Закон України «Про освіту» (2017), «Про фізичну культуру і спорт», Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні (затверджена Указом Президента України від 22.06.94), Постанова Кабінету Міністрів України від 02.04.98 року «Про заходи щодо реалізації у 1998-2000 роках Основних напрямів соціальної політики», Рішення колегії Міносвіти України від 23.04.97 «Про концепцію фізичного виховання в системі освіти України», Державна програма розвитку фізичної культури і спорту від 15 листопада 2006 р.

Аналіз наукового фонду свідчить, що ключовими публікаціями UNESCO, що детермінують підходи до концептуалізації регіональної і національної політики в галузі фізичної культури і спорту є: «Оновлена міжнародна хартія фізкультурної освіти, фізичної активності і спорту» (2015) (Revised International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport) (UNESCO, 2015b) і «Якісна фізкультурна освіта» (2015) (Quality Physical Education (QPE)) (UNESCO, 2015a).

В контексті аналізу нормативної бази ключовим моментом для нашого дослідження є те, що на рівні державних документів поняття «фізична культура» та «фізичне виховання» подаються окремо, як-от: *фізична культура* – сфера діяльності, пов'язана з використанням рухової активності для фізичного та інтелектуального розвитку особи, здорового способу життя, зміцнення здоров'я та організації змістовного дозвілля засобами фізичного виховання різних груп населення та масового спорту; *фізичне виховання* – частина фізичної культури, пов'язана з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь щодо використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до активної участі у суспільному житті та професійній діяльності.

В англійській мові немає відмінностей між поняттями «фізичне виховання» (Physical Education) і «фізкультурна освіта» (Physical Education), адже в цій мові і виховання, і освіта передаються одним поняттям – education. Саме тому, аналіз сучасних наукових публікацій з міжнародних наукометричних баз дещо утруднюється.

Найбільш поширеними у наукових джерелах є термінологічні сполучення із прикметниковою часткою «фізкультурна (-не, -ні) на-кшталт: «фізкультурна освіта», «фізкультурно-оздоровлювальна робота», «фізкультурно-оздоровлювальний зміст». Не маючи змоги в межах одного дослідження аналізувати причини та способи номінування саме таким чином різні (проте – схожі за змістом і призначенням) процеси, використовуватимемо частку «фізкультурна» у такому значенні: «та, що здійснюється у площині галузі фізичної культури».

Мета статті. Головною метою цієї роботи є теоретичне обґрунтування й організація спортивно-масової роботи в закладах освіти як психолого-педагогічна проблема.

Аналіз наукових джерел з проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-масової роботи в загальноосвітній школі розпочинаємо з аналізу базових понять – спорт, спортивна діяльність, спортивно-масова робота.

У Законі України «Про фізичну культуру і спорт» [1] зазначено, що:

спорт – це діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на виявлення та уні-

фіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та іншій підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них.

Спорт має такі напрями: дитячий спорт, дитячо-юнацький спорт, резервний спорт, спорт вищих досягнень, професійний спорт, спорт ветеранів, олімпійський спорт, неолімпійський спорт, спорт інвалідів тощо.

Масовий спорт (спорт для всіх) – діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я.

Як бачимо, в нормативних актах поняття «масовий спорт» визначається через ключові дефініції «рухова активність», «дозвілля», «зміцнення здоров'я».

Такий підхід дозволяє нам розуміти у загальному вигляді феномен «спортивно-масова робота» як цілеспрямовану діяльність із забезпечення здоров'я всіх вікових категорій населення за допомогою активного дозвілля та підтримання правильної рухової активності.

З'ясуємо в яких закладах (установах) може здійснюватись досліджувана діяльність.

В Законі зазначено, що заклад фізичної культури і спорту – юридична особа, що забезпечує розвиток фізичної культури і спорту шляхом, зокрема, надання фізкультурно-спортивних послуг.

Зкладами фізичної культури і спорту, зокрема, є: спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, центри олімпійської підготовки, центри студентського спорту вищих навчальних закладів, фізкультурно-оздоровлювальні заклади, центри фізичного здоров'я населення, центри фізичної культури і спорту інвалідів.

Перейдемо до глибшого аналізу суб'єктів фізкультурно-оздоровлювальної та спортивно-масової роботи.

Організатор фізкультурно-оздоровлювальних або спортивних заходів – це юридична (юридичні) або фізична (фізичні) особа (особи), яка (які) ініціювала (ініціювали) та проводить (проводять) фізкультурно-оздоровлювальні або спортивні заходи та здійснює (здійснюють) організаційне, фінансове та інше забезпечення підготовки і проведення цих заходів.

Суб'єкти сфери фізичної культури і спорту – фізичні або юридичні особи, які здійснюють свою діяльність з метою розвитку фізичної культури і спорту. Суб'єктами сфери фізичної культури і спорту є: фізичні особи, які займаються фізичною культурою і спортом, зокрема спортсмени; фахівці сфери фізичної культури і спорту; заклади фізичної культури і спорту; відповідні органи влади.

Аналіз нормативних джерел та практики роботи сучасних закладів освіти свідчить, що у законодавчих актах поняття «спортивно-масова робота» майже завжди використовується у термінологічній зв'язці з характеристикою «фізкультурно-оздоровлювальна».

Розглянемо яким чином у нормативних документах трактується ця дефініція.

Фізкультурно-оздоровлювальна діяльність – заходи, що здійснюються суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку фізичної культури різних категорій населення.

Фізкультурно-оздоровлювальні заходи – заходи, що здійснюються організаторами фізкультурно-оздоровлювальних заходів для залучення різних груп населення до занять фізичною культурою; фізкультурно-спортивні послуги – організація та проведення суб'єктами сфери фізичної культури і спорту фізкультурно-оздоровлювальної діяльності та/або фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів або підготовки спортсменів до змагань з видів спорту, визнаних в Україні; фізкультурно-спортивна реабілітація – система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих на відновлення і компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її організму для поліпшення фізичного і психологічного стану.

Метою масового спорту є: надання можливості займатися спортом усім бажаючим, залучення широких мас населення до активних занять, активний відпочинок, зняття нервово-емоційної напруги, зміцнення здоров'я, поліпшення фізичного розвитку, підвищення працездатності й досягнення фізичної досконалості.

Аналізуючи законодавчу базу в цій частині зафіксуємо: розуміємо термінологічну характеристику «спортивно-масова» як: спортивна діяльність, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень юдей у фізичній, інтелектуальній та іншій підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я [4, с.37].

Наказом Міністерства освіти і науки України від 21 липня 2003 р. нормується система організації фізкультурно-оздоровлювальної та спортивної роботи дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних закладів освіти. Розглянемо нормативні документи більш детально.

Система організації шкільної та позашкільної фізкультурно-оздоровлювальної і спортивно-масової роботи дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів спрямована на реалізацію основних напрямів Національної доктрини розвитку освіти

України в XXI столітті, затвердженої Указом Президента України від 17.04.2002 № 347/2002, та Цільової комплексної програми «Фізичне виховання здоров'я нації», затвердженої Указом Президента України від 01.09.1998 №963/98, і впроваджується у зазначених навчальних закладах, незалежно від підпорядкування та форми власності, з метою: виховання відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточення як до вищої індивідуальної і суспільної цінності; формування у дітей та учнівської молоді навичок здорового способу життя; оптимізації режиму навчально-виховного процесу; збільшення рухової активності дітей та учнівської молоді; активізації фізкультурно-оздоровлювальної та спортивної роботи всіх ланок системи освіти.

Система організації фізкультурно-оздоровлювальної та спортивно-масової роботи включає: фізкультурно-оздоровлювальні та спортивно-масові заходи в навчальних закладах; участь навчальних закладів у районних (міських), обласних та Всеукраїнських змаганнях.

Аналіз нормативних джерел доводить, що організація фізкультурно-оздоровлювальної та спортивно-масової роботи в нашій країні розгалужена за напрямками, формами та видами. Крім того, цей специфічний вид діяльності здійснюється кількома суб'єктами та установами одночасно, що ускладнює як розуміння їхнього змісту, так і технологію їхнього здійснення.

Повноцінне визначення поняття сутності та специфіки спортивно-масової роботи в школі потребує аналізу своєрідності спортивної діяльності як наукової категорії.

Підготовка майбутніх учителів фізичної культури у вітчизняних закладах вищої освіти здійснюється за комплексом методичних матеріалів (посібників, підручників, методичних рекомендацій). З-поміж усіх навчальних розробок вирізняються фундаментальністю та вагомим методичним навантаженням науково-методичні напрацювання О. Дубогай, О. Куцога, С. Присяжнюка, М. Солопчука.

У підручниках із фізичного виховання сформульовано вагомий для нашого дослідження аспект – які саме соціальні функції виконує спортивна діяльність, адже вона має корелювати із тріадою соціальних функцій, що виконує заклад загальної середньої освіти – виховна, навчальна та освітньо-розвивальна.

Розглянемо низку соціальних функцій, що виконує спортивна діяльність.

1) змагальницька функція (спортивна діяльність без змагань втрачає свій сенс, адже головне в спорті – це досягнення максимальних результатів при фізичних та психічних навантаженнях;

2) гармонійний розвиток, виховання та підготовка до інших споріднених видів діяльності (спорт

є засобом різнобічного розвитку особистості, впливає на вдосконалення фізичних і психічних якостей, формування життєво необхідних умінь і навичок, надає великі можливості для виховання моральних, естетичних, інтелектуальних якостей спортсмена, його волі та емоцій);

3) оздоровлювально-рекреативна (заняття спортом позитивно впливають на здоров'я людини через доступність активного відпочинку та є джерелом позитивних емоцій);

4) естетична (завдяки розвитку засобів масової інформації, спорт як видовище приносить естетичну насолоду глядачам);

5) формування соціальних відносин (у процесі спортивної діяльності люди вступають у різноманітні взаємодії між собою, утворюються взаємо-відносини між: членами однієї спортивної команди; спортсменами, які беруть участь у змаганнях; спортсменами та суддями; спортсменами і тренером; спортсменами та уболівальниками);

6) економічна (економічне значення мають фінансові засоби, отримані від спортивних видів, експлуатації спортобладнань) [6, с. 84].

У різних країнах Європейського Союзу організація фізичної культури та виховання молоді керується різними підходами. Так, наприклад, у Польщі широко представлений підхід до фізкультурної освіти як педагогічної діяльності, пов'язаної із соціокультурною модифікацією тіла людини.

У Фінляндії, наприклад, переважає підхід, за яким фізкультурна освіта зорієнтована на виховання здорового способу життя учнів шляхом залучення їх до різних форм рухової активності під час навчання і надалі, упродовж життя. До головних умов, які забезпечують участь людини в руховій активності, фінські вчені відносять: соціальне визнання (схвалення друзів і суспільства), інтелектуальний компонент (наявність знань про користь рухової діяльності і про те, що є невід'ємним складником здорового способу життя) і наявність головних рухових умінь і навичок [5, с. 175].

У Нідерландах пріоритетною вважають рухову освіту (виховання), згідно з якою найважливіше значення для людини має культура рухів і здатність використовувати її впродовж життя. На відміну від фінської концепції, у якій рухова активність розглядається винятково як засіб збереження здоров'я, у Нідерландах її розглядають більш широко, враховуючи її здатність впливати на різнобічний розвиток особистості і міжособистісне спілкування з оточенням.

В Англії центральне місце традиційно займає підхід до фізкультурної освіти, у якому акцент зроблено на спорті – виробленні спортивних умінь, участі у спортивних змаганнях і підготовці до них, досягненні спортивних результатів (з урахуванням індивідуальних особливостей), виявленні фізичної і спортивної активності впродовж життя.

При цьому заняття спортом розглядаються як засіб формування особистісних якостей і соціальних здібностей, у тому числі й етичних рис. Здоров'я перебуває у полі зору як один із чинників розвитку особистості, формування характеру шляхом занять спортом, вивчається його вплив на мотиваційну і вольову сфери у прагненні до досягнення спортивних здобутків. Для німецьких підходів характерним є поєднання усіх вищезазначених європейських концепцій. До новацій науковці відносять розроблення і практичне впровадження у фізкультурну освіту комплексу програм, зосереджених на естетичних і художніх виявах фізичної активності. Йдеться, у першу чергу, про театр руху, спорту, пантоміму тощо.

Особливої уваги заслуговує аналіз організації масового спорту в Сполучених штатах Америки.

Нині відбувається переорієнтація вищої освіти США з підготовки викладачів фізичного виховання на підготовку фахівців, затребуваних на ринку праці. Це, передусім, фахівці для роботи із людьми з особливими потребами (неповносправними), фахівці зі спортивної гігієни і спортивного відпочинку (recreation). Доволі популярним є навчання фахівців із фізичного виховання неповносправних, оскільки вони навчаються за рахунок держави [5, с. 178].

У США здійснюється підготовка фахівців – «організаторів спорту», які працюватимуть організаторами масової оздоровлювальної роботи в клубах, парках, майданчиках тощо. На відміну від попереднього напрямку, в їхній підготовці домінуюча увага приділяється організаційному аспекту, хоча програми частково співпадають. Майбутні фахівці вивчають ті самі базові курси, а також основи інформатики, бізнес і рекламу, рекреацію та форми проведення вільного часу на свіжому повітрі, соціологію та психологію. Студенти також проходять практикум із фізичних вправ і спорту.

З набуттям Україною Незалежності система підготовки фахівців з фізичної культури, виховання і спорту зазнавала значних трансформаційних змін. Формуванню в майбутніх учителів фізичної культури вміння проведення позакласної та позашкільної фізкультурно-оздоровлювальної і спортивно-масової роботи з учнями під час педагогічної практики присвячені праці А. Масюка, І. Сіропегіної, Б. Сироткіної, Ю. Янсона.

Період (90-ті рр. ХХ ст.) відзначився намаганням освітянської спільноти подолати ускладнення у системі підготовки майбутніх учителів фізичної культури саме до позаурочної роботи з учнями та її перебудови в умовах України як незалежної держави.

Характерним для цього етапу було формування основ державної програми розвитку фізичної культури та підготовки кваліфікованих кадрів з цієї галузі освіти в самостійній Україні з ураху-

ванням усіх здобутків радянської системи фізичного виховання і спорту. Суттєвим чинником забезпечення підготовки кваліфікованих кадрів з фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровлювальної і спортивної роботи в навчальних закладах усіх типів і рівнів акредитації в процесі навчання й в позаурочний час у цей період стало формування законодавчої і нормативно-правової бази в галузі фізичної культури.

Важливим принципом перебудови системи фізичного виховання в країні фахівцями цієї галузі проголошувалась необхідність поєднання урочних форм занять з позаурочними секційними заняттями урочно-тренувального типу, надання корисних рекомендацій щодо використання спортивно-масових заходів для формування у студентів умінь та навичок, необхідних для майбутньої педагогічної діяльності (С. Балбенко, Ю. Вавілов, О. Корнієнко, О. Худолєєва та інші).

Проаналізуємо в яких контекстах проблематика підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-масової роботи досліджувалась науковцями та вчителями-практиками на сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні.

У 2007 році С. Ігнатенко визначила, що специфічною особливістю роботи вчителя фізичного виховання є рухова діяльність, що визначається змістом самого предмета як уроків фізичної культури, так і позакласних спортивно-масових заходів. Зміст навчально-рухової діяльності, на думку авторки, містить ситуації, які можна використовувати для виховання почуття поваги до слабкого, почуття обов'язку і відданості, почуття відповідальності, власної гідності, гордості, совісті, сором'язливості тощо [2, с. 177].

Аналізуючи специфіку поняття «спортивно масова робота», Б. Максимчук стверджує, що одна з провідних сутностей її полягає в організації та проведенні масових спортивних заходів для дітей з метою сприяння поліпшенню фізичної підготовленості, виявленню сильних спортсменів, пропаганді здорового способу життя. В основу спортивно-масової роботи науковцем покладено масові фізкультурні заходи, зокрема і свята фізичної культури, масові видовищні заходи показового і розважального характеру тощо [3, с. 73].

Б. Максимчук стверджує, що найважливіший напрям модернізації інфраструктури масового фізичного виховання становлять докорінні перетворення в системі підготовки, педагогічних кадрів для освітнього напрямку «фізична культура».

Традиційна організація, зміст, форми й методи теоретико-методичної підготовки фахівців, за твердженням Б. Максимчука, не відповідають вимогам сьогодення, не забезпечують підготовки вчителя як активної особистості, здатної працювати творчо, не досягають ефективного функціонування національної системи фізичного виховання.

Розглядувана проблема, зауважує дослідник, має соціально-педагогічний характер. Цим пояснюється потреба в удосконаленні підготовки вчителя до організації спортивно-масової роботи у закладах вищої освіти. Аналіз наявних наукових досліджень з проблем підготовки майбутнього вчителя до роботи з фізичного виховання за нових соціально-економічних умов допоміг Б. Максимчуку визначитись у власному підході до визначення сутнісних характеристик і структури готовності майбутнього вчителя до організації спортивно-масової роботи [3, с. 58].

Аналіз наукових джерел надає нам підстав стверджувати, що фізкультурно-оздоровлювальна та спортивно-масова робота є певним видом позакласної роботи в загальноосвітній школі.

Висновки і пропозиції. Розглянемо більш детально особливості саме позакласної роботи в сучасній школі. Спробуємо виокремити ключові характеристики позакласної роботи: відсутність обов'язковості та обмеженості навчальної програми; значна пластичність та рухливість педагогічного процесу; широкий простір для задоволення різноманітних прагнень та інтересів учнів; тісний взаємозв'язок теорії з практикою; можливість об'єднання та доповнення знань з формування, зміцнення та збереження здоров'я в усіх його аспектах; можливість поглиблення процесу виховання особистості, яке здійснюється у процесі навчання тощо.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради. 2014. № 37–38 ст. 10, п. 1. URL: <http://osvita.ua/school/reform/57472/>
2. Ігнатенко С. О. Формування професійно-моральної культури майбутніх учителів фізичного виховання як педагогічна умова їхньої підготовки до формування моральних якостей молодших школярів. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*: 36. наук. пр. Одеса, 2006. Вип. 11–12. С. 174–179.
3. Максимчук Б. А. Використання майбутніми вчителями початкової школи інноваційних технологій фізичного виховання. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. Львів. 2006. № 5. С. 70–77.
4. Онищук С.О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-масової роботи в ЗЗСО : дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», МОН України. Одеса, 2021. 258 с.
5. Скальські Д. Інклюзія у фізкультурній освіті країн-членів ЄС. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2018. С. 173–177.

6. Сопотницька О. В. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту : дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Хмельниц. гуманіт.-пед. акад. Хмельницький, 2016. 220 с.
-

Onishchuk S. Organization of sports and mass work in educational institutions as a psychological and pedagogical problem

This article reveals the methodological, theoretical and methodological guidelines for studying the problem of organization of sports and mass work in educational institutions as a psychological and pedagogical problem. Let's consider what regulations regulate the training of future specialists in physical culture, education and sports in our country. Analysis of regulations will determine the correct terminological boundaries of the basic concept of research "sports and mass work" and is the basis for understanding the processes occurring in physical education today, to formulate conclusions expected in all areas of research. Consider a number of social functions performed by sports activities. In different countries of the European Union, the organization of physical culture and youth education is guided by different approaches. For example, in Poland, Finland, the Netherlands, England, the United States and so on. With the acquisition of Ukraine's independence, the system of training specialists in physical culture, education and sports has undergone significant transformational changes. The works of A. Masyuk, I. Siropegina, B. Sirotkina, and Yu. We are inhabited by the reversed doslijeen to bending the low sovereigns of the MIZH: the whims of suspension to the professionalism of the Maybutniykh, the cultural culture of the murmur of the traditional systems of the ikhnya, is the vitality of the vicinity of the vitality) the impudent demand for modern support in teachers, who have formed a readiness to build professional functions with the improvement of the potential of modern health-saving technologies of sports promotion and insufficient level of formation among graduates and students of higher education of the pedagogical profile; the objective need for the training of future teachers of physical culture to sports and mass work and the daily complex of pedagogical minds that will provide for them.

Key words: sports and mass work, organization, education, psychological and pedagogical problem, theoretical aspect.